

Šylant orams ir ilgėjant dienoms bei laisvėjant suvaržymams keliauti šalies viduje, keliuose daugėja automobilių ir važiuojančių į užmiesčio sodybas ar kitus gamtos lopinėlius. Kartu didėja pavojus keliuose susidurti su laukiniais gyvūnais, ypač – mišką kertančiose atkarpose, neretai įsiterpusiose į natūralius žvėrių mitybos plotus.

Kaip pastebi žinomas gamtininkas ir fotografas, aplinkos ministro patarėjas Marius Čepulis, pavasaris gyvūnų judėjimui nėra kažkuo ypatingas metas, bet vyksta nuolatinis migravimas į mitybos plotus, jiems keičiantis žvėrys taip pat gali keliauti į kitą vietą. Išaugęs keliaujančių automobiliais srautas šiuo metu laiku natūraliai didina ir incidentų su gyvūnais keliuose skaičių.

„Dauguma gyvūnų dieną slepiasi, o naktį eina maitintis. Būtent ryte ir vakare, auštant ir temstant, kyla didžiausia rizika, nes gyvūnai būna aktyviausi, juda į ir iš mitybos plotų. Tuo metu įvyksta daugelis avarių, ypač su didžiaisiais gyvūnais, kurios būna skaudžiausios“, – sako gamtos žinovas.

Briedžio testas

M.Čepulio teigimu, dažniausiai vairuotojai susiduria su stirnomis, nes jų mūsų šalyje yra daugiausiai. Anot specialisto, elniai gerokai baikštesni ir vengia triukšmingų vietų, šernų smarkiai apmažėjo, tačiau visų pavojingiausias dėl galimo kontakto yra briedis.

„Anot statistikos, briedžių Lietuvoje padaugėjo. Kita vertus, briedis eina nežiūrėdamas į kelią. Stirna dar apsidairo ir gali pasibaidyti, o briedis tiesiog keliauja tiesiai ir užlipa ant mašinos. Bėda tokia, kad dažniausiai jo nematai iki pat paskutinės akimirkos“, – pastebi M. Čepulis.

Galimybė kelyje sutikti masyvų ir sunkiai prognozuojamą žvėrį automobilių gamintojų nuo seno vertinama kaip viena aktualiausių ir labiausiai rūpimų konstruojant transporto saugumo sprendimus. Turbūt ir nesidomintys automobiliais girdėjo apie briedžio testą, kurį privalo išlaikyti kiekvienas šiuolaikinis automobilis.

Šis testas yra vienas iš svarbiausių automobilių saugumo bandymų, o jo esmė slypi pavadinime – gebėjimas važiuojant dideliu greičiu išsisukti nuo staiga kelyje pasirodžiusio briedžio, suvaldyti transporto priemonę ir laiku grįžti į savo eismo juostą.

„Briedžio testą“ 1997 metais išpopuliarino Švedijos, kurioje netrūksta nei miškus kertančių kelių, nei briedžių, žurnalistai, vėliau jį į saugumo programas įtraukė ir automobilių gamintojai. Būtent šio testo reikalavimai suformavo prielaidas gerokai ištobulinti

elektronines stabilumo kontrolės sistemas, kurios šiuolaikiniuose modeliuose pasiekė ypatingo rafinuotumo.

Daugumos gamintojų stabilumo kontrolė aktyvuojasi ratams praradus sukibimą su kelio danga, bet, pavyzdžiui, praėjusiais metais pristatyto atnaujinto „Jaguar F-Pace“ išmanioji pavaros dinamikos sistema jau geba iš anksto nukreipti sukimo momentą reikalingiems ratams ir padeda išlaikyti kontrolę dar prieš automobiliui imant slysti.

Be to, išvengti susidūrimo su netikėtai kelyje pasirodžiusia kliūtimi padeda avarinio stabdymo sistema, vairuotojo pagalbos paketas, kurio funkcijos vertina judėjimą tiek automobilio priekyje, tiek gale, bei kitos saugumo technologijos, tarp kurių yra ir vairuotojo dėmesingumo stebėjimo funkcija.

Lenktynininkas Karolis Raišys pastebi, kad dėl to labai svarbu įvertinti savo automobilio galimybes ir važiuoti atitinkamai. O kuo automobilis klusnesnis, tuo daugiau pranašumo balų jis turi būtent ekstremaliose situacijose, kuriose sprendimą reikia priimti akimirksniu.

„Kiekvienu atveju – vairą pasukus, stabdant ar, priešingai, spustelėjus akceleratorių – svarbi žaibiška technikos reakcija į vairuotojo sprendimus, nes tokiose situacijose sekundės dalys gali nuspręsti baigtį“, – pažymi lenktynininkas.

Sparčiausiai tobulėjanti sritis

K.Raišys atkreipia dėmesį, kad ankstyvas rytas ar vakaras saulei leidžiantis jau savaime pavojingi ir dėl tamsesnio paros meto, kuriuo greta kelio vaikščiojantį gyvūną dar sunkiau pamatyti. Tad vairuotojo saugumas nemažai priklauso ir nuo gero kelio bei šalikelės apšvietimo.

„Bene labiausiai tobulėjanti automobilių pramonės sritis yra kelio apšvietimas. Ir mane ši pažanga džiugina labiausiai: kuo naujesnė žibintų sistema, tuo ji geresnė, o kiekvienas apšviestas papildomas kelkraščio centimetras ir laiku pamatyta kliūtis, kiekvienas neapakintas iš priekio atvažiuojantis vairuotojas neabejotinai mažina incidentų tikimybę“, – pažymi K. Raišys.

Beveik visi „Premium“ klasės automobilių gamintojai jau standartinėje naujų modelių įrangoje siūlo LED technologijos žibintus. Tokie prekės ženklai kaip „Jaguar“ eina dar toliau ir suteikia galimybę rinktis „Pixel LED“ žibintus su adaptyvaus automatinio reguliavimo funkcija, kuri nustato optimalų šviesos srautą, apskaičiuojamą pagal automobilio greitį, važiuojamą vietovę bei oro sąlygas.

Toks sprendimas leidžia visiškai prisitaikyti prie skirtingų sąlygų ir greičiau pastebėti objektus tamsoje bei mažiau vargina akis. Be to, ši technologija skaido šviesos srautą taip, kad neakintų priešais atvažiuojančių vairuotojų ir nenukentėtų matomumas.

Kaip elgtis?

M.Čepulis vairuotojams linki važiuojant įdėmiai stebėti kelią ir pamačius apie gyvūnus perspėjančius kelių eismo ženklus griežtai laikytis saugaus greičio.

„Tamsiu paros metu pamačius akių žiburiukus reikėtų pristabdyti ir įsitikinti, kad žvėris neišbėgs į kelią. Be to, jeigu per kelią perbėgo stirna ar elnias, greičiausiai eis ir antras, trečias ir t. t., nes šie gyvūnai juda bandomis“, – pažymi M. Čepulis.

Anot K. Raišio, akistatoje su galima avarija itin svarbūs vairuotojo pasiruošimas, reakcija, gebėjimas greitai priimti teisingą sprendimą. Todėl būtina dėmesį sukonzcentruoti į važiavimą ir nesiblaškyti dėl su vairavimu nesusijusių dalykų.

„Visus blaškančius dalykus galima sutvarkyti prieš kelionę – nustatyti klimato parametrus, susirasti mėgstamą muziką ar tinklalaidę, jeigu reikia, įvesti navigacijos nurodymus. Kai kurie gamintojai šiuos dalykus leidžia pasirinkti dar prieš kelionę ir persiųsti į automobilį iš išmaniojo telefono“, – pažymi K. Raišys.

Anot jo, dėl saugumo svarbu dar prieš pajudant patogiai sureguliuoti sėdynę, vairą ir veidrodėlius, kad automobilyje sėdėtumėte taisyklingai ir valdytumėte jį efektyviai.

„Pavasariį jau nėra labai šalta, tad visus putlius drabužius – striukes ir paltus – rekomenduočiau palikti ant galinės sėdynės, kad iškilus ekstremaliai situacijai vairuotojo judesiai būtų nevaržomi. Be vairo ir sėdynės, taip pat būtina sureguliuoti ir veidrodėlius, kilus pavojingai situacijai kelyje, kai reikia išvengti kliūties, svarbu ir pačiam netapti kliūtimi kitiems vairuotojams, todėl matyti visą periferiją yra privalu“, – akcentuoja K. Raišys.

Susidūrus su laukiniu gyvūnu, jeigu jis buvo sužeistas arba nugaišo, buvo sužeisti arba žuvo žmonės, apgadintos transporto priemonės, statiniai, kelio ženklai, atitvarai, kiti kelio elementai ar kitas turtas, vairuotojas privalo bendruoju pagalbos telefonu 112 pranešti apie eismo įvykį ir vykdyti pareigūnų nurodymus. Jei eismo įvykio dalyvis pasišalina iš įvykio vietos, jam gali grėsti ne tik bauda, bet ir teisės vairuoti atėmimas.

Pavasaris jau čia: ar išlaikysime briedžio testą keliuose?

